

Bağımsız Denetim Kalitesi Konusunda Ulusal ve Uluslararası Dergiler Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırma

A Bibliometric Research on National and International Journals on Audit Quality

Öz

Son yıllarda muhasebe literatüründe hızla değişen ve gelişim gösteren konulardan birisi de denetim kalitesidir. Her ne kadar bu konu sıklıkla ele alınsa da kavramın tanımı üzerinde ortak bir noktaya ulaşılamadığı görülmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, muhasebe ve denetim alanındaki ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanan 2016-2020 yılları arasında denetim kalitesi konusuna yönelik yapılan çalışmaları genel olarak değerlendirmektir. Çalışmada, muhasebe ve denetim alanında makalelerin yayınlandığı uluslararası dergilerden Journal of Accounting, Auditing and Finance, Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies (JAFAS), Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, Accounting, Auditing and Accountability Journal, Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation ile ulusal dergilerden Muhasebe ve Finansman (MUFAD), Muhasebe Bilim Dünyası (MÖDAV), Muhasebe ve Denetim Bakış ve Mali Çözüm'de yer alan bağımsız denetim kalitesini konu alan toplam 30 makale değerlendirilmiştir. Dergilerde yer alan makaleler öncelikle ampirik ve teorik olarak sınıflandırılmıştır. Ayrıca çalışmalarda denetim kalitesini etkileyen ve denetim kalitesinin etkilediği faktörler ele alınmıştır. Çalışma sonuçlarına göre, denetim kalitesi konusunda yayınlanan makalelerin büyük çoğunluğunun yurtdışındaki dergilerde yayınlandığı ve konunun daha çok ampirik olarak ele alındığı, ampirik çalışmaların da genel olarak borsada kayıtlı şirketler üzerinde yapıldığı, verilerin toplanmasında anket tekniğinin kullanıldığı ve analiz yöntemi olarak regresyon analizinin kullanıldığı görülmektedir.

Abstract

It is the issue of audit quality, which is one of the rapidly changing and developing subjects in the accounting literature in recent years. Although this issue is frequently addressed, it is seen that a common point is not reached on the definition of the concept. In this direction, the aim of the study is to generally evaluate the studies on audit quality between 2016-2020 published in national and international journals in the field of accounting and auditing. Journal of Accounting, Auditing and Finance, Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies (JAFAS), Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, Accounting, Auditing and Accountability Journal, Journal of Accounting, Auditing. A total of 30 articles on audit quality in the journals Accounting and Finance (MUFAD), Accounting Science World (MÖDAV), Accounting and Auditing Overview and Financial Solution were evaluated. Articles in journals are primarily classified as empirical and theoretical. In addition, the factors that affect the audit quality and which are the factors that affect the audit quality are also discussed in the studies. According to the results, it is seen that the majority of the articles published on audit quality are published in foreign journals and the subject is mostly dealt with empirically, and empirical studies are generally carried out on companies listed in the stock exchange, the survey technique is used to collect the data and regression analysis is used as the analysis method.

Giriş

Bibliyometri, temelde yayınların konu, yazar, yayın bilgisi ve atıf çeşitliliği gibi özellikleri açısından niceliksel bir şekilde incelenmesini içeren bir bilim dalıdır (Al ve Coştur, 2007: 144). Bir alana yönelik yapılan çalışmaların nicelik ve nitelik yönünden değerlendirilmesinde önemli rol oynayan bibliyometrik analiz, belirli bir zamanda belgelerin veya yayınların yer aldığı dergi, yazar,

Gülşah Dönmez

Güümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, gulsah.donmez2525@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0150-6452

Büşra Tosunoğlu

Doç. Dr., Güümüşhane Üniversitesi, İİBF, busra.tosunoglu@gumushane.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-6292-2770

Selim Cengiz

Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, İİBF, scengiz@karatekin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2013-9590

Article Type / Makale Türü

Research Article / Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler

Denetim, Bağımsız Denetim Kalitesi, Bibliyometrik Analiz

Keywords

Audit, Independent Audit Quality, Bibliometric Analysis

Bilgilendirme

Bu makale, 03-05 Aralık tarihlerinde Güümüşhane'de gerçekleşen Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

Submitted: 10 / 12 / 2020

Accepted: 30 / 12 / 2020

konu ve içerik gibi özelliklerini incelemek için kullanılan bir yöntemdir (Law ve Cheung, 2008: 79). Bibliyometrik analiz ile farklı alanlarda yapılan çalışmaların kalite ve bilimsel performans açısından değerlendirmesinin yapılması adına özellikle son yıllarda bu analizin yapıldığı çalışmalar önem kazanmaktadır (Al, 2008: 264).

Belirli bir alana yönelik gerçekleştirilen çalışmaların belirli bir döneme ilişkin incelenmesi ve değerlendirilmesi ilgili literatür açısından oldukça önemlidir (Kozak, 2000:16). Bibliyometrik analiz, bilimsel dergilerin niteliklerinin belirlenmesi açısından en sık kullanılan bir teknik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı ulusal ve uluslararası muhasebe alanındaki dergilerde yayınlanan bağımsız denetim kalitesi konusuna yönelik yapılan çalışmaların değerlendirilmesini yapmaktır. Bu doğrultuda muhasebe alanında makalelerin yer aldığı Journal of Accounting, Auditing and Finance, Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies (JAFAS), Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, Accounting, Auditing and Accountability Journal, Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation ile Muhasebe ve Finansman (MUFAD), Muhasebe Bilim Dünyası (MÖDAV), Muhasebe ve Denetim Bakış ve Mali Çözüm dergilerinde 2016-2020 yılları arasında yayınlanan bağımsız denetim kalitesi konusunda toplam 30 makale değerlendirilmiştir. Söz konusu makalelerin dergilere göre dağılımı, konuyu ampirik ya da teorik olarak ele alış biçimleri, ampirik çalışmalarda kullanılan örneklem, veri toplama yöntemi ve kullanılan analiz yöntemi incelenmiştir. Son olarak ampirik makalelerin içeriği incelenerek denetim kalitesi ile ilişkilendirilen faktörler de belirlenmiştir.

Çalışmada ilk olarak bibliyometrik analize ilişkin literatür araştırmasına yer verilmiştir. Daha sonra ise muhasebe alanında ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanan bağımsız denetim kalitesine yönelik çalışmalar ampirik ve teorik olarak ayrıma tabi tutularak detaylı incelenmiştir.

1. Bibliyometrik Çalışmalara Yönelik Literatür Araştırması

Literatürde bibliyometrik analiz yöntemiyle ilgili ilk çalışma 1917 yılında Cote ve Eales tarafından 1550-1860 yılları arasında karşılaştırmalı anatomi alanında yapılmıştır (Hotamışlı ve Erem, 2014: 3). Türkiye’de ise ilk çalışma 1970 yılında bilimsel verimliliğin ölçülmesi amacıyla ‘Growich in Turkish Positive Basic Sciences’ olarak Özinönü tarafından yapılmıştır (Al, 2008: 10). Bibliyometrik çalışmalara yönelik literatür incelendiğinde ulusal ve uluslararası pek çok çalışma yer almaktadır. Literatürde yer alan bu çalışmaların uluslararası ve ulusal olarak ayrımı yapılarak Tablo 1’de uluslararası, Tablo 2’de ise ulusal literatür sunulmuştur.

Tablo 1. Uluslararası Literatür

Yazarlar / Yıl	Araştırma Bulguları	Araştırma Sonuçları
Alexander ve Mabry (1994)	Finansal alanda yayın yapan dergilerdeki makaleleri alana olan katkıları açısından incelemişlerdir.	Sonuçlara göre finans alanında en fazla makalenin Journal of Finance’de yer aldığını ve en fazla atfın da bu dergide yer alan çalışmalara yapıldığını ifade etmişlerdir.
Jacobs ve Ingversen (2000)	1981-1996 yılları arasında Güney Afrika’daki on üniversitede fizik, kimya, biyokimya-mikrobiyoloji ve bitki-hayvan bilimleri bölümündeki çalışan yazarların yaptıkları yayınlarını incelemişlerdir.	Sonuç olarak araştırmacıların akademik konumu ve deneyimi ile çalışmaların verimliliği arasında doğrusal bir ilişki olduğunu ifade etmişlerdir.
Jacobs ve Davis (2001)	1992-1996 yılları arasında Science Citation Index (SCI) ve Social Sciences Citation Index (SSCI)’da en fazla aranan dergilerde yer alan makaleleri yazarların cinsiyeti açısından incelemişlerdir.	Sonuçlara bakıldığında araştırma kapsamındaki makalelerin büyük çoğunluğunun erkek yazarlara ait olduğunu ifade etmişlerdir.
Hazarika (2005)	2000-2002 yıllarını kapsayan Journal of Forestry’de yer alan 252 adet makaleyi bibliyometrik özellikleri yönünden incelemiştir.	Sonuç olarak makalelerde 3798 adet atf değerlendirilmiş ve atfların büyük çoğunluğunun makaleler olduğu tespit edilmiştir.
Cardoso vd (2007)	Brezilya’da 2002-2005 yılları arasında muhasebe alanında yüksek lisans programlarında pozitif muhasebe	Sonuçlarda yüksek lisans programlarında pozitif muhasebe teorisinin kullanılmasının akademik çalışmalara da yansıtıldığını ve bu

	teorinin kullanımını incelemek amacıyla bilimsel etkinliklerde yayınlanan akademik çalışmaları incelemiştir.	teorinin derslerde konu edilmesinin akademik çalışmalara pozitif bir etkisinin olduğunu ifade etmişlerdir.
Heradio vd. (2016)	Literatürde eğitim alanında en çok araştırma yapılan konuları belirleyerek yayınların kaynakları ve yazarların üretkenlikleri açısından incelemiştir.	Sonuç olarak eğitim alanında en fazla uygulamalı eğitimlerin önemine yönelik makalelerin yer aldığını ifade etmişlerdir.
Balstad ve Berg (2019)	1945-2018 yılları arasında Web of Science ve Scopus'ta en çok taranan dergilerde yayınlanan yönetim muhasebesi alanındaki çalışmaları atıf çeşitliliği açısından bibliyometrik analiz yapmışlardır.	Sonuçlara bakıldığında yönetim muhasebesi alanında en fazla atıf yapılan beş derginin toplam atıflar içindeki payının yüksek olduğu ve en fazla atıf yapılan derginin Accounting, Organization and Society (AOS) olduğu tespit edilmiştir.
Biancone vd. (2020)	İslami bankacılık ve finans alanında 16980-2020 yılları arasında yayınlanan 7662 makaleyi bibliyometrik özellikleri açısından incelemiştir.	Çalışma sonucunda araştırma kapsamında 7662 makalenin tespit edildiği ve söz konusu makalelerde genel olarak oranlar ve karşılaştırmalar üzerinde odaklanıldığını ifade etmişlerdir.

Tablo 2. Ulusal Literatür

Yazarlar/Yıl	Araştırma Bulguları	Araştırma Sonuçları
Önce ve Başar (2010)	2000-2008 yılları arasında Türkiye'deki akademik araştırma dergilerinde muhasebe alanında yapılan çalışmaları bibliyometrik özellikleri açısından incelemiştir.	Çalışma sonucunda makaleleri 10 kategoriye ayırarak finansal muhasebe, maliyet ve yönetim muhasebesi ve muhasebe standartları konularında en fazla makalenin yayınlandığını ve en fazla makalenin de Mali Çözüm, MÖDAV, MUFAD ve Muhasebe ve Denetime Bakış dergilerinde yayınlandığını tespit etmişlerdir.
Polat vd. (2013)	2005-2012 yılları arasında Atatürk üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi'nde yer alan 434 adet makaleyi incelemiştir.	İncelenen 434 makalenin 550 farklı yazar tarafından yazıldığını, yazar başında düşen makale sayısının 1,26 olduğunu, makalelerin neredeyse tamamının akademisyenler tarafından yazıldığını ve yardımcı doçent ve araştırma görevlisi unvanına sahip yazarların daha fazla yayın yaptıklarını çalışma sonucunda ifade etmişlerdir.
Hotamışlı ve Erem (2014)	2005-2013 yılları arasında Muhasebe ve Finansman Dergisi'nde yayınlanan 562 makaleyi konu, atıf ve yayın yeri gibi bibliyometrik özellikleri açısından incelemiştir.	Sonuçlara bakıldığında finansal performans, kamu ekonomisi ve finansal piyasalar konularının çalışmalarda daha fazla yer aldığını ve en fazla yayın yapan kurumların Marmara, Trakya ve İstanbul Üniversitesi olduğunu ayrıca en fazla atıfın dergilerden yapıldığını tespit etmişlerdir.
Akgün ve Karataş (2017)	2000-2016 yılları arasında Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi'nde yayınlanan 380 makaleyi konu, yayın yeri ve atıf gibi bibliyometrik özellikleri yönünden incelemiştir.	Araştırmaların konularına bakıldığında maliyet-yönetim muhasebesi ve denetime daha çok ağırlık verildiğini, dergiye katkısı en fazla olan kurumların Dokuz Eylül, Ankara ve Gazi Üniversitelerinin olduğunu ve atıfların daha çok yerli kaynaklardan yapıldığını çalışma sonucunda ifade etmişlerdir.
Şen vd. (2017)	Türkiye'de yayınlanan muhasebe dergilerinde 2009-2015 yılları arasında yayınlanan makaleleri yayın sayısı ve yazar gibi özellikleri açısından bibliyometrik analiz yapmışlardır.	Sonuçlara bakıldığında 2013 yılında muhasebe alanında en az makalenin yayınlandığı ve en fazla çalışmanın MÖDAV'da yayınlandığı tespit edilmiştir. Ayrıca yazar özelliklerine göre bakıldığında en fazla yardımcı doçent unvanına sahip yazarların çalışma yaptıkları da görülmektedir.
Öztürk ve Yılmaz (2018)	1960-2018 yılları arasında denetim ve adli muhasebe alanında yapılan Social	Sonuçlara bakıldığında son yıllarda bu alana verilen önem doğrultusunda yapılan

	Sciences Citation Index (SSCI)'da taranan çalışmaları incelemişlerdir.	yayımların da artış gösterdiği ifade etmişlerdir.
Temelli ve Karcioğlu (2018)	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi'nde 2010-2017 yılları arasında yayınlanan 123 makaleyi makale sayısı, yazarlar, kullanılan yöntem ve atıf çeşitliliği gibi bibliyometrik özellikler açısından incelemişlerdir.	Çalışma sonuçlarında 123 makalenin 171 farklı yazar tarafından yayınlandığını, en fazla yayın yapan yazarların Tuğba Uçma Uysal (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi) ve Ganite Kurt (Gazi Üniversitesi) olarak takip ettiğini, en fazla yayının Gazi Üniversitesi'nde görev yapan akademisyenler tarafından yapıldığını ve yayınlanan makalelerin çoğunluğunun nitel/teorik olduğunu ifade etmişlerdir.
Tosunoğlu vd. (2018)	2017 yılında muhasebe alanında en fazla makalenin yer aldığı ulusal ve uluslararası muhasebe eğitimi konusunda yayınlanan 79 makaleyi bibliyometrik özellikleri açısından incelemişlerdir.	Sonuçlara bakıldığında muhasebe eğitimi konusunda yapılan çalışmaların çoğunluk kısmının yurtdışında yayınlanan dergilerde yer aldığını, kullanılan örneklemin genel olarak öğrencilerden oluştuğunu, araştırma verilerinin toplanmasında çoğunlukla anket tekniğinin kullanıldığını ve analiz yöntemi olarak regresyon analizini kullandıklarını ifade etmişlerdir.
Kayakıran ve Doğan (2019)	2008-2019 yılları arasında Maliye ve Finans Yazıları Dergisi'nde yayınlanan çalışmaları makale sayısı, yazar sayısı, yazarların cinsiyeti ve unvan gibi özellikleri açısından incelemişlerdir.	Sonuçlara göre 186 adet makalenin 315 yazar tarafından yazıldığını, çalışma başına düşen yazar sayısının 1,69 olduğunu, yazarların çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğunu ve yazarların çoğunluğunun Dr. Öğretim üyesi unvanına sahip olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 1 ve 2'ye bakıldığında bibliyometrik analizin genel olarak makaleler üzerinde yapıldığı ve az sayıda çalışmanın bilimsel etkinliklerde sunulan çalışmalara ve yayınlanan tezlerle yönelik olduğu görülmektedir. Çalışmaların içeriğine bakıldığında ise büyük çoğunluğunun yayımların yazarları, konuları ve atıf çeşitliliğine yönelik olduğunu söylemek mümkündür.

2.Yöntem

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden olan bibliyometrik analiz tekniği kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz tekniği literatürde zamanla önem kazanmaya başlamıştır. Araştırmacıların yapmış oldukları yayımların gelişim düzeylerinin ve bilime olan katkılarının değerlendirilmesine de imkân sağlamıştır (Samiee ve Chabowski, 2012: 369).

Bu çalışmanın amacı muhasebe ve denetim alanında makalelerin yer aldığı ulusal ve uluslararası dergilerde 2016-2020 yılları arasında yayınlanan makaleleri bibliyometrik analiz tekniği kullanılarak incelemektir. Araştırmada cevapları aranan sorular aşağıda yer almaktadır.

- Makalelerin yayınlandığı dergilere göre dağılımı nedir?
- Makalelerin ampirik ve teorik açıdan içerik dağılımı nedir?
- Makalelerin kullanılan örneklem grubuna göre dağılımı nedir?
- Makalelerin kullanılan veri toplama yöntemine göre dağılımı nedir?
- Makalelerin toplanan verilerin analiz edilmesinde kullanılan yöntemlere göre dağılımı nedir?

3. Bulgular

Çalışmada muhasebe denetimi alanında çalışmaların yer aldığı ulusal ve uluslararası dergilerde 2016-2020 yılları arasındaki yayımları incelenmiştir. Tablo 3'te yer alan dergilerde, bağımsız denetim kalitesi konusuna yönelik olan makaleler tespit edilmiştir. Bu doğrultuda dergilerde incelenen toplam 1674 makaleden 30 tanesinin bağımsız denetim kalitesine yönelik olduğu görülmektedir. İlgili makalelerin yayınlandığı dergilere göre dağılımı Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3. Makalelerin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımı

Dergi İsmi	Toplam Makale Sayısı	Seçilen Makale Sayısı
Journal of Accounting, Auditing and Finance	131	4
Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies	80	2
Journal of International Accounting, Auditing and Taxation	88	6
Accounting, Auditing and Accountability Journal	381	2
Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation	72	5
Muhasebe ve Finansman (MUFAD)	326	5
Muhasebe Bilim Dünyası (MÖDAV)	260	3
Muhasebe ve Denetime Bakış	152	2
Mali Çözüm	184	1
TOPLAM	1674	30

Tablo 3'te görüldüğü gibi bağımsız denetim kalitesiyle ilgili en fazla çalışmanın yer aldığı uluslararası dergi "Journal of International Accounting, Auditing and Taxation (6)"dir. Türkiye'de yayınlanan dergilere bakıldığında ise çok fazla yayın Muhasebe ve Finansman Dergisi'ne aittir (5).

İncelenen dergilerde yer alan makalelerin içeriğine bakıldığında ise denetim kalitesi konusunu 28 çalışmanın ampirik, 2 çalışmanın ise teorik olarak ele aldığı Tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 4. Dergilerde Yayınlanan Makalelerin İçeriği

Dergi İsmi	Ampirik	Teorik
Journal of Accounting, Auditing and Finance	4	0
Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies	2	0
Journal of International Accounting, Auditing and Taxation	6	0
Accounting, Auditing and Accountability Journal	1	1
Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation	4	1
Muhasebe ve Finansman (MUFAD)	5	0
Muhasebe Bilim Dünyası (MÖDAV)	3	0
Muhasebe ve Denetime Bakış	2	0
Mali Çözüm	1	0
TOPLAM	28	2

Dergilerde yer alan bağımsız denetim kalitesine yönelik teorik olarak ele alan 2 çalışmanın içeriğine bakıldığında ise denetim kalitesinin bir işletme için neyi ifade ettiği ve 1980-2010 yılları arasında 30 yılda literatürde denetim kalitesi kavramının nasıl değiştiği incelenmiştir. Konuyu ampirik olarak ele alan çalışmalar ise örneklem, veri toplama ve analiz yöntemi açısından değerlendirilmiş olup Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tablo 5. Dergilerde Yayınlanan Ampirik Makalelerin Genel Özellikleri

Örneklem	Borsaya Kayıtlı Şirketler	18
	Denetçiler	6
	Denetim Firmaları	3
	Bankalar	1
Veri Toplama Yöntemi	Birincil	17
	İkincil	10
	Röportaj	1
Analiz Yöntemi	Regresyon Analizi	16
	Ki-kare Analizi	8
	Farklılık Analizi	2
	Yapısal Eşitlik Modeli	1
	Faktör Analizi	1

Tablo 5'te bakıldığında incelenen çalışmaların büyük çoğunluğunun borsada kayıtlı şirketlere yönelik yapıldığı, veri toplama yöntemi olarak birincil veri yöntemlerinden anket tekniğinin kullanıldığı ve elde edilen verilerin analizinde regresyon analizinin kullanıldığı görülmektedir.

Bağımsız denetim kalitesi konusunu ampirik olarak ele alan ve uluslararası dergilerde yayınlanan çalışmaların içeriğine bakıldığında ise aşağıda yer alan faktörlerin bağımsız denetim kalitesi üzerindeki etkisinin analiz edildiği görülmektedir.

- ✓ Bilgi Teknoloji Kontrolleri
- ✓ Lobicilik Hizmetleri
- ✓ Denetçinin Görev Süresi
- ✓ Denetim Süresi
- ✓ Denetçi Değişikliği
- ✓ Denetim Firması Rotasyonu
- ✓ Müşteri Şirketin Sahiplik Yapısı
- ✓ Müşteri Şirketin Yönetim Kalitesi
- ✓ Müşteri Şirketin Firma Özellikleri
- ✓ Denetim Firması Birleşmeleri
- ✓ Denetçilere Uygulanan İdari İşlemler
- ✓ Firma Değeri
- ✓ Finansal Performans
- ✓ Kazanç Yönetimi Riski
- ✓ Borçlanma Riski
- ✓ Gerçeğe Uygun Değerin Bilgi Kalitesi
- ✓ Yöneticilerin ve Ortakların Algıları

Bağımsız Denetim
Kalitesi

Benzer şekilde ulusal dergilerde yer alan çalışmalarda ise, aşağıda yer alan faktörlerin bağımsız denetim kalitesi üzerindeki etkisinin analiz edildiği görülmektedir.

- ✓ Yaratıcı Muhasebe Uygulamaları
- ✓ Zorunlu Rotasyon
- ✓ Finansal Raporlama Kalitesi
- ✓ Gömülü Denetim Firması Değişiklikleri
- ✓ Denetçinin Bağımsızlığı
- ✓ Denetçinin Mesleki Şüphesizliği
- ✓ Denetçinin Mesleki Özellikleri
- ✓ Kurumsal Yönetim Uygulamaları

Bağımsız Denetim
Kalitesi

Sonuç ve Değerlendirme

Son yıllarda denetim kalitesi konusunun çalışmalarda sıklıkla konu edilmeye başlamasına rağmen günümüzde hala bu kavram için ortak bir tanımın olmaması araştırmacıları bağımsız denetim kalitesi ile ilişkilendirebilecekleri faktörleri incelemeye yöneltmiştir. Bu doğrultuda çalışmada 2016-2020 yılları arasında muhasebe alanında ulusal ve uluslararası alanda makalelerin yer aldığı 9 dergide yer alan çalışmalar bibliyometrik analiz tekniği kullanılarak incelenmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda denetim kalitesi konusuna yönelik 30 makale tespit edilmiş ve ilgili çalışmaların 19 tanesinin uluslararası dergilerde 11 tanesinin ise ulusal dergilerde yayımlandığı tespit edilmiştir. Çalışmaların türüne bakıldığında ise 28 makalenin konuyu ampirik olarak 2 makalenin ise teorik olarak incelediği belirtilmiştir. Bu durumda çalışmaların neredeyse tamamının konuyu ampirik olarak ele aldığını söylemek mümkündür. Araştırma kapsamında incelenen ampirik makaleler; örneklem, veri toplama ve analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde araştırmaların genel olarak borsada kayıtlı şirketler üzerinde yapıldığı, veri toplama yöntemi olarak anket tekniğinin ve regresyon analizinin kullandığı belirtilmiştir.

Konuyu teorik olarak inceleyen makalelerin içeriğine bakıldığında ise denetimde kalite kavramının ne anlama geldiği ve denetim kalitesine yönelik görüşlerin nasıl değiştiği incelenmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen ampirik çalışmaların içeriğine bakıldığında ise, uluslararası dergilerde yer alan makalelerde bilgi teknoloji kontrollerinin, denetim süresinin, denetçinin görev süresinin, müşteri şirketin sahiplik yapısının, müşteri şirketin yönetim kalitesinin ve müşteri şirketin firma özelliklerinin denetim kalitesi üzerinde pozitif bir etkiye sahipken; lobicilik hizmetlerinin, denetçi değişikliğinin, denetim firması rotasyonunun, denetim firması

birleşmelerinin ve denetçilere uygulanan idari işlemlerin denetim kalitesi üzerinde negatif bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca denetim kalitesini bağımsız değişken olarak ele alan çalışmalarda denetim kalitesinin firma değeri, finansal performans, yöneticilerin ve ortakların algıları ve gerçeğe uygun değerlerin bilgi kalitesi üzerinde pozitif; kazanç yönetimi risk ve borçlanma riski üzerinde negatif bir etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Benzer şekilde ulusal dergilerde yer alan ampirik çalışmalarda ise, zorunlu rotasyonun, finansal raporlama kalitesinin, denetçinin mesleki özelliklerinin, denetçinin mesleki şüpheliğinin, denetçinin bağımsızlığının ve kurumsal yönetim uygulamalarının denetim kalitesi üzerinde pozitif bir etkiye sahipken; gömülü denetim firması değişikliklerinin denetim kalitesi üzerinde negatif bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Ayrıca denetim kalitesini bağımsız değişken olarak ele alan çalışmada denetim kalitesinin finansal performans üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu da incelenmiştir.

Çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde, denetim kalitesi ile ağırlıklı olarak denetçinin özellikleri, denetim firması değişiklikleri ve müşteri işletmenin yönetimine ait özelliklerin ilişkilendirildiği görülmektedir. Son olarak, ampirik çalışmalarda denetim kalitesini ölçmeye yönelik anket tekniği dışında denetçinin görev üresi, uzmanlığı, eğitimi, raporda yer alan görüşü ve denetim firmasının büyüklüğü gibi kriterlerin kullanıldığını da söylemek mümkündür.

Bu çalışma, bağımsız denetim kalitesine yönelik gerek ulusal gerekse uluslararası dergilerde yayınlanan çalışmaların konu, kapsam ve yöntem açısından incelenmesini içermektedir. Gelecek çalışmalarda ise yurtdışında farklı ülkelerde denetim firmaları, işletmeler ve denetçilere yönelik yapılan çalışmalarda test edilen bağımsız denetim kalitesine ilişkin modeller kullanılarak farklı çalışmalar da yapılabilir.

Kaynakça

- Akgün, M., & Karataş, B. (2017). Muhasebe ve denetime bakış dergisinde yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi (2000-2016). *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 52, 19-34.
- Al, U. (2008). Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: atıf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım, yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Al, U. & Coştur, R. (2007). Türk psikoloji dergisi'nin bibliyometrik profili. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 21(2), 142-163.
- Alexander, J., Mabry, C., & Rodney, H. (1994). Relative significance of journals, authors and articles cited in financial research. *The Journal of Finance*, 49(2), 697-712.
- Balstad, M. T., & Berg, T. (2019). A long-term bibliometric analysis of journals influencing management accounting and control research, *Journal of Management Control*, 30, 357-380.
- Biancone, P. P., Denisa, B. S., & Chmet, P. F. (2020). The bibliometric analysis of Islamic banking and finance. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 10, 1-18.
- Cardoso, R. L., Oyadomari, J. C. T., & Neto, O. R. M. (2007). The influence of positive accounting in postgraduate programs in accounting: a bibliometric analysis of Brazilian academic production from 2002 through 2005. *Brazilia Business Review*, 4(2), 149-161.
- Hazarika, T. (2005). Information use pattern of Indian forestry scientists: a bibliographic study. *Annals of Library and Information Studies*, 52(2), 68-75.
- Heradio, R., Torre, L., Galan, D., Cabrerizo, F. J., Viedma, E. H., & Dormino, S. (2016). Virtual and remote labs in education: a bibliometric analysis, *Computers & Education*, 98, 14-38.
- Hotamışlı, M., & Erem, I. (2014). Muhasebe ve finansman dergisi'nde yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 63, 1-20.
- Jacobs, D., & Ingwersen, P. (2000). A bibliometric study of the publication patterns in the sciences of South African scholars 1981-96. *Scientometrics*, 47(1), 75-93.
- Jacobs, D., & Davis, M. (2001). A bibliometric study of the publication patterns of scientists in South Africa 1992-96. 8th International Conference on Scientometrics and Informetrics, Sydney, Australia, 275-285.
- Kayakıran, D., & Doğan, S. (2019). Maliye ve finans yazıları dergisi'nde yayımlanmış makalelerin bibliyometrik analizi (2008-2019). *Ekonomi Maliye İşletme Dergisi*, 2(2), 92-102.

- Law, R., & Cheung, P. (2008). An analysis of publications in leading tourism journals and its implications. *Journal of China Tourism Research*, 4(1), 78- 97.
- Önce, S., & Başar, B. (2010). Türkiye’deki akademik araştırma dergilerinde muhasebe alanında yazılmış makalelerin analizi:2000-2008. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 45, 55-68.
- Öztürk, S., & Yılmaz, C. (2018). Denetim ve adli muhasebe alanındaki çalışmaların bibliyometrik analiz tekniği ile incelenmesi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 39(39), 173-188.
- Polat, C., Sağlam, M. & Sarı, T. (2013). Atatürk Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler dergisi’ nin bibliyometrik analizi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(2), 273-288.
- Samiee, S., & Chabowski, B. R. (2012). Knowledge structure in international marketing: a multi-method bibliometric analysis. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 40(2), 364-386.
- Selimoğlu, S. K., Aslan, Ü. & Güvenli, B. (2009). 12. dünya muhasebe tarihi kongresinde sunulan türk akademisyenler ve uygulamacıların bildirimleri: bir literatür incelemesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 42, 217-228.
- Şen, İ. K., Hatunoğlu, Z. & Terzi, S. (2017). Muhasebe araştırmalarında muhasebe eğitiminin yeri ve önemi: muhasebe dergileri üzerinde bibliyometrik bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 19(1), 247- 291.
- Temelli, F., & Karcıoğlu, R. (2018). Muhasebe ve vergi uygulamaları dergisinde yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi: 2010-2017 dönemi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 11(2), 242-268.
- Tosunoğlu, B., Cengiz, S., & Anadolu, Z. (2018). Muhasebe eğitimi konusunda ulusal ve uluslararası dergiler üzerine bibliyometrik bir araştırma. *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 7(14), 18-24.

Extended Abstract

Aim and Scope

The purpose of this study is to evaluate the studies on independent audit quality published in national and international accounting journals. In this direction, *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies (JAFAS)*, *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, *Journal of Accounting, Auditing A* total of 30 articles on independent audit quality published between 2016-2020 in the journals *Accounting and Finance (MUFAD)*, *Accounting Science World (MÖDAV)*, *Accounting and Auditing Overview* and *Financial Solution* were evaluated with and Performance Evaluation. The distribution of the aforementioned articles according to journals, their empirical or theoretical approach to the subject, the sample used in empirical studies, the data collection method and the analysis method used were examined. Finally, by examining the content of empirical articles, factors associated with audit quality were also determined.

Methods

The bibliometric analysis technique, one of the quantitative research methods, was used in this study. Bibliometric analysis technique has started to gain importance in the literature over time. It also enabled the evaluation of the development levels of the publications made by the researchers and their contribution to science (Samiee and Chabowski, 2012: 369).

The aim of this study is to examine the articles published between 2016-2020 in national and international journals with the highest number of articles in the field of accounting and auditing, using bibliometric analysis technique. The questions whose answers are sought in the research are listed below.

- What is the distribution of articles according to the journals they were published in?
- What is the empirical and theoretical content distribution of the articles?
- What is the distribution of articles according to the sample group used?
- What is the distribution of articles according to the data collection method used?
- What is the distribution of articles according to the methods used in analyzing the collected data?

Conclusion

Although the subject of audit quality has been frequently used in studies in recent years, the lack of a common definition for this concept has led researchers to examine the factors that they can associate with independent audit quality. In this direction, the studies in 9 journals that have the most national and international articles in the field of accounting between 2016-2020 were examined using bibliometric analysis technique.

As a result of the examination, 30 articles on audit quality were identified and it was determined that 19 of the related studies were published in international journals and 11 in national journals. When looking at the type of studies, it was stated that 28 articles examined the subject empirically and 2 articles theoretically. In this case, it is possible to say that almost all of the studies deal with the subject empirically. Empirical articles examined within the scope of the research; When the sample was evaluated according to the data collection and analysis method, it was stated that the researches were generally carried out on companies registered in the stock exchange, and the survey technique and regression analysis were used as the data collection method.

Considering the content of the articles that examine the subject theoretically, the meaning of the concept of quality in audit and how the views on audit quality have changed were examined.

Considering the content of the empirical studies examined within the scope of the research, while information technology controls, audit duration, auditor's tenure, client company's ownership structure, client company's management quality and client company characteristics have a positive effect on the audit quality; It has been determined that lobbying services, auditor change, audit firm rotation, audit firm mergers and administrative procedures applied to auditors have a negative effect on audit quality. In addition, in studies that consider audit quality as an independent variable, audit quality is positive on firm value, financial performance, perceptions of managers and partners, and fair value on information quality; earnings management appears to have a negative effect on risk and borrowing risk.

Similarly, in empirical studies in national journals, while mandatory rotation, financial reporting quality, auditor's professional qualifications, auditor's professional skepticism, auditor's independence and corporate governance practices have a positive effect on audit quality; It is concluded that the changes in the embedded audit firm have a negative effect on audit quality. In addition, in the study, which treats audit quality as an independent variable, it was also examined that audit quality has a positive effect on financial performance.

When the studies are evaluated in general, it is seen that audit quality is predominantly associated with the characteristics of the auditor, audit firm changes and the characteristics of the client enterprise management. Finally, in empirical studies, it is possible to say that besides the survey technique for measuring the audit quality, criteria such as the auditor's duty, expertise, training, opinion in the report and the size of the audit firm are used.

This study includes the examination of studies on independent audit quality published in national and international journals in terms of subject, scope and method. In future studies, different studies can be done by using models on independent audit quality that are tested in studies conducted for audit firms, businesses and auditors abroad.